

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediu Ciocana: S. Suvac
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: A. Panov, M. Anton și V. Cotorobai

DECIZIE

04 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței,

Judecător

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Luiza Gafton,

examinând recursul declarat de Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian și Ludmila Vozian,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Vozian împotriva lui Igor Vozian, Lucia Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian, Ludmila Vozian și Eugeniu Selivestrov, cu privire la determinarea cotelor-părți din proprietatea comună, vânzarea forțată a bunului la licitație, distribuirea sumei încasate proporțional cotei-părți fiecăruia și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea lui Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian și Ludmila Vozian, reprezentați de avocatul stagiar Garaba Mihai cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, s-a comunicat apelanților despre necesitatea achitării taxei de stat

c o n s t a t ă

La 28 septembrie 2016 Vozian Tudor, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin a depus cerere de chemare în judecată, care a fost concretizată ulterior, împotriva lui Igor Vozian, Lucia Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian, Ludmila Vozian și Eugeniu Selivestrov cu privire recunoașterea după Igor Vozian, Lucia Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian, Ludmila Vozian și Eugeniu Selivestrov a dreptului de proprietate asupra 1/7 cotă-parte din apartamentul XXXX, dispunerea vânzării forțate a apartamentului XXXX, care este proprietate comună pe cote-părți la licitație, distribuirea prețului către proprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 139-141).

Prin hotărârea din 18 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Vozian.

S-a delimitat cotele-părți ideale din proprietatea comună a proprietarilor în privința bunului imobil apartamentul XXXX cu atribuirea a câte 1/6 cotă-parte fiecăruia după cum urmează: Tudor Vozian -1/6 cotă-parte, Lucia Vozian – 1/6 cotă-parte, Igor Vozian – 1/6 cotă-parte, Natalia Gurdiș (Vozian)– 1/6 cotă-parte, Valentin Vozian – 1/6 cotă-parte, Eugeniu Selivestrov – 1/6 cotă-parte.

S-a împărțit apartamentul XXXX, cu numărul cadastral YYYY, prin vânzare la licitație și distribuirea între coproprietarii Tudor Vozian, Lucia Vozian, Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian și Eugeniu Selivestrov a prețului obținut, proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

S-a încasat de la Lucia Vozian, Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian, Eugeniu Selivestrov în beneficiul lui Tudor Vozian cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6 000 lei și cheltuielile pentru citarea părților în sumă de 200 lei, iar în total suma de 6 200 li.

În rest, cerințele au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

S-a încasat de la Lucia Vozian, Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian, Eugeniu Selivestrov în beneficiul statului taxa de stat de care a fost scutit reclamantul în sumă de 2 259,35 lei (f.d. 154-155, 160-165).

La 20 decembrie 2017 Natalia Gurdiș (Vozian), Vozian Valentin, Vozian Igor și Ludmila Vozian, reprezentați de avocatul stagiar Mihai Garaba, în baza mandatelor din 14 februarie 2017, 16 octombrie 2017, și procurilor din 25 ianuarie 2017, 29 iulie 2015 (f.d. 82-83;104-105; 133;) au depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 18 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și compensarea cheltuielilor de asistență juridică (f.d. 158-159).

Prin încheierea din 15 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Natalia Gurdiș (Vozian), Vozian Valentin, Vozian Igor și Ludmila Vozian, reprezentați de avocatul stagiar Mihai Garaba.

S-a comunicat părții apelante despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite conform exigențelor Legii și a dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 9 717 lei, acordându-i pentru aceasta termen de 10 zile calendaristice, calculate din momentul comunicării încheierii.

S-a explicat părții apelante că în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate în prezenta încheiere în termenul acordat de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele anexate va fi restituită (f.d. 170-171).

La 30 martie 2018, Natalia Gurdiș (Vozian), Vozian Valentin, Vozian Igor și Ludmila Vozian, reprezentați de avocatul stagiar Mihai Garaba au depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, scutirea de la plata taxei de stat, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 173-178).

Prin încheierea din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Natalia Gurdiș (Vozian), Vozian Valentin, Vozian Igor și Ludmila Vozian, reprezentați de avocatul stagiar Mihai Garaba cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

S-a comunicat părții apelante despre necesitatea prezentării dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 9 717 lei, acordându-i pentru aceasta termen de 10 zile calendaristice, calculate din momentul comunicării încheierii.

S-a considerat că cererii de apel depusă de Natalia Gurdiș (Vozian), Vozian Valentin, Vozian Igor și Ludmila Vozian, reprezentați de avocatul stagiar Mihai Garaba nu îi este dat curs.

S-a explicat părții apelante că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate în prezenta încheiere în termenul acordat de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită (f.d. 197-200).

La 02 mai 2018 Natalia Gurdiș (Vožian), Valentin Vožian, Igor Vožian și Ludmila Vožian au declarat recurs împotriva încheierii din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de scutire de la plata taxei de stat cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel în fond.

În motivarea cererii de recurs recurenții au invocat că Ludmila Vožian este pensionară, iar cuantumul pensiei este de 585,21 lei, fapt ce se confirmă prin legitimația de pensionar. Potrivit informației prezentate de Biroul Național de Statistică, minimul de existență pentru un pensionar pe teritoriul Republicii Moldova, este de 1 661,2 lei.

De asemenea au concretizat recurenții, că Natalia Gurdiș împreună cu soțul Vitalie Gurdiș locuiesc în Italia, au la întreținere o fiică minoră, Daniela Gurdiș. Conform certificatului nr. 324240 din 22 februarie 2017 emis de Centrul pentru ocuparea forței de muncă, Italia se atestă că Natalia Gurdiș este neangajată, iar conform informației prezentate de Întreprinderea de Stat „Cadastru” se atestă că aceasta nu are înregistrate în proprietate bunuri imobile.

Recurenții au relatat că Igor Vožian locuiește în XXXX, nu lucrează, fapt ce se confirmă prin certificatul eliberat la 29 martie 2018 de organul de asigurări sociale în care se indică lipsa datelor în Registrul evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale pentru perioada septembrie 2015 – februarie 2018.

Taxa de stat este o sumă exagerată, având în vedere că recurenții în afară de faptul că contribuie la achitarea serviciilor comunale și de îngrijire a apartamentului, participă și activ la întreținerea familiilor lor.

De asemenea, aceștia au remarcat că Tudor Vožian la depunerea cererii de chemare în judecată a fost scutit de prima instanța de la plata taxa de stat reieșind din situația financiară a acestuia, considerente din care recurenții consideră că și dânșii urmează a fi scutiți de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Recurenții au opinat că instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a efectuat o examinare adecvată a capacității apelanților de a plăti taxa de stat, iar admiterea unei astfel de ipoteze în sensul obligării apelanților la plata taxei de stat ar reprezenta o limitare disproporțională a dreptului lor de acces la o instanță.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen, întemeiat și urmează a fi admis cu casarea încheierii și trimiterea pricinii la rejudecare de la etapa primirii cererii de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Recursul declarat de Natalia Gurdiș (Vožian), Valentin Vožian, Igor Vožian și Ludmila Vožian la 02 mai 2018 împotriva încheierii din 19 aprilie 2018 este depus în interiorul termenului stabilit de legiuitor.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat și la dispunerea de a nu da curs cererii de apel.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana juridică și fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

În cererea de scutire apelanții au invocat că Ludmila Vozian este pensionară și are o pensie modestă în mărime de 585,21 lei, iar instanța de apel a constatat că cuantumul pensiei este mai mare de 1 500 lei.

Din copia legitimației de pensionar anexate la materialele pricinii, rezultă că în anul 2012 Ludmillei Vozian i s-a stabilit pensia în mărime de 585,21 lei, în anul 2013 pensia în mărime de 624,71 lei, iar de la 01 aprilie 2015 în sumă de 717,87 lei. Din copia legitimației de pensionar rezultă că a fost efectuată o inscripție, precum că pensia Liudmillei Vozian a fost majorată, însă cuantumul acestei majorări nu este descifrabil, în opinia instanței de recurs.

Instanța de recurs consideră că instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a efectuat o examinare adecvată a capacității Liudmillei Vozian de a plăti taxa de stat, iar admiterea unei astfel de ipoteze în sensul obligării acesteia la plata taxei de stat ar putea constitui o limitare disproporțională a dreptului lor de acces la o instanță.

Colegiul reține că instanța de apel urmează să stabilească care este pensia de care dispune Ludmila Vozian la moment și să aprecieze în dependență de cuantumul acesteia, capacitatea apelantei de a achita taxa de stat în mărimea stabilită, în cazul în care nu dispune de alte surse de venit.

Or, Curtea Europeană în pct. 31 și 35 din hotărârea Malahov c. Moldovei, cererea nr. 32268/02, a notat că nicio instanță de judecată nu a examinat în detaliu situația patrimonială a reclamantului. Folosind fraze generale, precum „ținând cont de situația patrimonială a [reclamantului]”, instanțele judecătorești nu s-au referit niciodată la dovezi concrete în acest sens. Pe de altă parte, reclamantul a prezentat informații concrete privind pensia sa relativ modestă, care reprezenta unica sa sursă de existență. Nicio instanță de judecată nu a exprimat dubii cu privire la mărimea pensiei lui și nici cu privire la existența altor surse de venit. Curtea a conchis că instanțele judecătorești naționale nu au efectuat o examinare adecvată a capacității reclamantului de a plăti taxele de stat și nu au răspuns la argumentul lui precum că, datorită naturii pretențiilor sale, el avea dreptul la o scutire. Mai mult, taxa de stat

solicitată de la reclamant a fost în mod vădit excesivă în comparație cu resursele lui la acea dată.

În afară de aceasta, urmează a se reține și prevederile art. 94 alin. (2) Codul de procedură civilă, potrivit căruia în cazul mai multor reclamanți sau pârâți, aceștia sunt obligați să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, în funcție de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanți a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalți nu sunt responsabili de cheltuielile lui.

Din sensul acestei prevederi legale rezultă că în cazul mai multor reclamanți sau pârâți, compensarea cheltuielilor are loc proporțional sau solidar în funcție de interesul fiecăruia ori caracterul litigiului dintre ei. Caracterul obligației de achitare a taxei de stat urmează a fi urmărit și la depunerea cererii de apel, cererii de recurs.

La caz, concluziile instanței de apel cu privire la caracterul obligației de achitare a taxei de stat la depunerea cererii de apel sunt contradictorii, în condițiile în care Curtea de Apel Chișinău a constatat în încheierea contestată că apelanții sunt 4 la număr și urmează să achite solidar taxa de stat, adică câte $\frac{1}{4}$ din suma indicată.

Or, de specificul obligației solidare este imposibilitatea determinării cuantumului obligației fiecărui debitor, în așa fel încât fiecare debitor este dator să efectueze întreaga prestație, ceea ce la caz exclude stabilirea proporțională a taxei de stat ce urmează a fi achitată de către fiecare apelant.

Astfel, instanța de apel a eșuat în stabilirea caracterului obligației de achitare a taxei de stat la depunerea cererii de apel, referindu-se atât la caracterul solidar și proporțional al acesteia.

Deși, în partea motivată a încheierii instanța de apel a indicat că apelanții trebuie să achite solidar taxa de stat, adică câte $\frac{1}{4}$ din suma indicată, în dispozitivul încheierii instanța dispune într-o formulă generală că se indică părții apelante despre necesitatea prezentării dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 9 717 lei, fără a indica că taxa de stat urmează să fie achitată proporțional sau solidar.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea încheierii atacate în partea respingerii cererii de scutire a plății taxei de stat și dispunerii achitării taxei de stat în mărime de 9 717 lei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău a încălcat normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian și Ludmila Vozian, de a casa încheierea din 19 aprilie 2018 și de a restitui pricina spre rejudecare de la etapa primirii cererii de apel.

Prin urmare, la rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează a lua în considerare și aspectele enunțate supra și a adopta soluția rezultând din circumstanțele pricinii în raport cu argumentele/obiecțiile părților și normele de drept procedural aplicabile speței.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Igor Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian și Ludmila Vozian.

Se casează încheierea din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Vozian împotriva lui Igor Vozian, Lucia Vozian, Natalia Gurdiș (Vozian), Valentin Vozian, Ludmila Vozian și Eugeniu Selivestrov, cu privire la determinarea cotelor-părți din proprietatea comună, vânzarea forțată a bunului la licitație, distribuirea sumei încasate proporțional cotei-părți fiecăruia și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău de la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton